

Posudek oponenta bakalářské práce

Autor (autorka) bakalářské práce: Michal Sobotka

Název práce: Civilizace na rozcestí

Oponent práce: Mgr. Michal Vavřík

Téma, zaměření a cíl práce

Tématem posuzované bakalářské práce byl „vliv vědeckotechnického pokroku na vývoj lidské společnosti.“ (s.2) Konkrétně se autor zaměřil na určité pojetí vědeckotechnické revoluce a jeho důsledky. Přitom pojednal o konceptu udržitelného rozvoje, jakožto i o ambivalenci ekonomického růstu v prostředí omezených zdrojů. Na základě rozboru této problémové oblasti autor identifikuje dva názorové proudy s ohledem na to, jakou závažnost přikládají protikladu mezi růstem a mezemi danými prostředím. Jako příklad jejich střetu uvádí kontroverzi okolo hypotézy o globálním oteplování.

Téma je zvoleno vhodně a zpracováno aktuálně. Přestože je problém růstu zkoumán v sociálních vědách již desetiletí, autor téma vhodně zúžil, takže výsledný text je dostatečně konzistentní. Bylo-li cílem autora, jak deklaruje, „popsat rizika vyplývající z technického pokroku, analyzovat dva hlavní názory na jejich řešení a provést komparaci těchto názorů“ (tamtéž), pak byl cíl splněn. Naopak druhý předpokládaný cíl, totiž „poukázat na možnosti sociální pedagogiky při předcházení možných nebezpečí vyplývajících z rozvoje vědy a techniky pro společnost,“ mohl být zohledněn více; právě spojení pojednávané problematiky se sociální pedagogikou může být předmětem obhajoby.

Struktura práce, vhodnost zvoleného postupu a použitých metod

Struktura práce je přehledná. V první části se autor věnuje koncepcím vlivu vědeckotechnické revoluce na společnost, přičemž vychází ze stavu diskuse na přelomu šedesátých a sedmdesátých let dvacátého století. Druhá část problém aktualizuje a rekapituluje argumenty kritiků růstu i názorové pozice jejich odpůrců. V závěru pak odlišnost přístupů demonstruje na příkladu diskuse o globálním oteplování.

Odborná úroveň, opodstatněnost závěrů, přínos pro praxi, ev. pro rozvoj oboru Sociální pedagogika

Na práci je třeba ocenit, že autor dodržel zásadu vědecké objektivity, tedy že zůstal „nad věcí,“ ačkoliv zejména téma globálního oteplování je někdy vnímáno velmi emotivně. Jeho rozlišování dvou přístupů k rizikům vědeckotechnického pokroku může být označeno za relevantní a přínosné. Správně totiž zachytil skutečnost, že od doby „neomaltusiánců“ došlo v argumentaci „pro“ i „proti“ k posunu; zlomová linie se změnila od znečištění, vyčerpání zdrojů, event. populační exploze vs. Růst na kontroverzi institucionální reforma vs. ekonomické náklady.

Práce s literaturou

Autor v první části vychází možná až příliš z práce A. Richty a kol. *Civilizace na rozcestí* vydané v roce 1967. Nejde však jen o mechanické převzetí textu, i když kombinace více zdrojů by bakalářské práci slušela. V zásadě jde o rekapitulaci, jež neodporuje zásadám

akademické práce. Cenné je i to, že autor reflektuje dobovou podmíněnost citovaného zdroje a konfrontuje ho s klasickým textem „nového malthusiánství,“ knihou manželů Meadowsových a J. Randerse *Překročení mezí*. Zpracování tématu ve druhé části je založeno na výběru aktuální a relevantní literatury. Výsledný počet zdrojů – osmnáct – je přiměřený bakalářské práci.

Rozsah práce, jazyková, stylistická a formální úprava

Rozsah práce, včetně resumé, anotace a seznamu literatury je 43 stran. Písemný projev autora je kultivovaný, zpracování je bez závažnějších formálních chyb.

Připomínky, náměty, otázky pro obhajobu

1. V obhajobě by se měl autor zaměřit, jak již bylo zmíněno, na osvětlení vztahu mezi tématem své práce a sociální pedagogikou.
2. V práci knize *Překročení mezí* je uveden koncept tzv. překmitu. Co znamená a bylo by podle Vás možné ho použít jako argument v debatě o globálním oteplování? Kterou stranou?

Hodnocení

Práci **doporučuji** k obhajobě a hodnotím ji stupněm **A**.

Datum 8. ledna 2009

Michal Vavřík
.....
Podpis

Posudek v písemné i elektronické podobě odevzdejte společně s bakalářskou prací do stanoveného termínu na studijní administrativu IMS Brno, Veveří 111, 616 00 Brno (e-mail: imsbrno@iol.cz).

Doporučení (nedoporučení) k obhajobě a stupeň hodnocení upraví oponent podle skutečnosti (A – výborně, B – velmi dobře, C – dobře, D – uspokojivě, E – dostatečně, F – nedostatečně).